

Tiedoksi merkittävät asiat

Hallitus 14.06.2024 § 75

Esittelijä
Valmistelija

Toimitusjohtaja Tommi Fred
Hallintosihteeri Anu Hämäläinen, puh. 050 330 5195

Jätevedenpuhdistus pääkaupunkiseudulla 2023

Lisätietoja: yksikön päällikkö Maria Valtari, puh. 040 738 9703

Pääkaupunkiseudun jätevedenpuhdistuksen yhteisen vuosiraportin tarkoituksena on tarjota sekä valvovalle viranomaiselle että kuntalaisille kokonaiskuva jätevedenpuhdistamoiden toiminnasta sekä puhdistustehokkuudesta vuonna 2023. Raportissa kuvataan myös vuoden keskeisimmät kehittämishankkeet ja sidosryhmiä kiinnostavat projektit.

Jätevedenpuhdistus pääkaupunkiseudulla 2023 käsittää kaikkien kolmen jätevedenpuhdistamon puhdistustulokset. Viikinmäen jätevedenpuhdistamon toiminta täytti ympäristöluvan vaatimukset lukuun ottamatta toisella vuosineljänneksellä saavutettua puhdistustulosta. Vuoden toisella neljänneksellä puhdistetun jäteveden biologisen hapenkulutuksen pitoisuus ylitti lupaehtorajan, mutta muut puhdistustulokselle ympäristöluvassa annetut vaatimukset täyttyivät. Suomenojan jätevedenpuhdistamolla käsiteltiin osa viemäröntialueen jätevedestä vielä tammikuussa 2023, minkä jälkeen alueen jätevedet on johdettu kokonaisuudessaan Blominmäen jätevedenpuhdistamolle. Blominmäen jätevedenpuhdistamon toiminta oli vuonna 2023 ympäristöluvan mukaista.

Jätevedenpuhdistamoiden päästöt mereen olivat typen osalta yhteensä 707 tonnia (1252 tonnia v. 2022) ja fosforin osalta yhteensä 26 tonnia (29 t. v. 2022). Typen päästöt vähenivät 44 % edelliseen vuoteen nähden ja fosforin 11 %.

HSY:n jätevedenpuhdistuksen kehittämishankkeiden painopisteinä olivat vuonna 2023 vesistökuormituksen vähentämisen lisäksi ravinteiden ja hiilen talteenotto sekä kasvihuonekaasupäästöjen hallinta.

Vuonna 2023 puhdistamoiden yhteenlaskettu sähköenergian tuotanto oli 41 GWh. Viikinmäen jätevedenpuhdistamon sähköenergian omavaraisuusaste oli 87 % (v. 2022 83 %). Blominmäen jätevedenpuhdistamon oma energiantuotanto käynnistettiin täysimääräisesti vasta raportointivuoden kuluessa.

Linkki raporttiin: <https://julkaisu.hsy.fi/jatevedenpuhdistus-paakaupunkiseudulla-2023.html>

Pääkaupunkiseudun tonttivarantokatsaus 2024

Lisätietoja: erityisasiantuntija Heikki Levola, puh. 050 466 2977

HSY tuottaa vuosittain tietoa pääkaupunkiseudulla voimassa olevien asemakaavojen käyttämättä olevasta rakennusoikeudesta. Pääkaupunkiseudun tonttivarantokatsaus 2024 esittelee maankäyttöön liittyviä tunnuslukuja painopisteen ollessa asumisen asemakaavavarannossa. Luvut kertovat vuodenvaihteen 2023-2024 tilanteesta. Varannon määrää ja sijoittumista havainnollistetaan käyttötarkoituksokohtaisilla teemakartoilla ja graafit esittävät eri

käyttötarkoitusten varantolukujen muutosta vuodesta 2011 alkaen. Varannolla tarkoitetaan voimassa olevien asemakaavojen toistaiseksi käyttämätöntä kerrosalaa.

Kerrostalovarannon määrä kasvoi pääkaupunkiseudulla vuoden 2023 kuluessa poikkeuksellisen paljon, 900 000 kerrosneliometriä. Kasvu oli pääasiassa seurausta Helsingissä voimaan tulleen kerrosalan suuresta määrästä, ja osin rakennuslupien myöntämisvauhdin hidastumisesta pääkaupunkiseudulla. Pientalovarannon määrä pysyi pääkaupunkiseudulla lähes ennallaan.

Pääkaupunkiseudulla oli viime vuodenvaihteessa 5,46 miljoonaa kerrosneliometriä kerrostalovarantoa ja 3,61 miljoonaa kerrosneliometriä pientalovarantoa. Määrä mahdollistaa useiden kymmenien tuhansien kerros- ja pientaloasuntojen rakentamisen. Kerrostalovarannon merkittäviä keskittyymiä Helsingissä on muun muassa Laajasalossa, Sörnäsissä, Pasilassa ja Malmilla. Espoossa kerrostalovarantoa on eniten Keran asemanseudulla ja Länsimetron varrella ja Vantaalla Kivistön ja Veromiehen alueilla. Pientalovarantoa on eniten Espoossa.

Varantolukujen esittämisen lisäksi katsauksessa verrataan voimassa olevan asumisen asemakaavavarannon määrää Helsingin seudun Maankäytön, asumisen ja liikenteen sopimuksessa (MAL-sopimus) vuosille 2020-2023 sovittuihin asuntotuotantotavoitteisiin kaupunkikohtaisesti. Vaikka absoluuttisesti tarkasteltuna asumisen varantoa on selvästi eniten Helsingissä, on asumisen varantoa tyhjillä ja lähes tyhjillä tonteilla eniten Espoossa asuntotuotantotavoitteeseen suhteutettuna. Tontin rakentamisasteen lisäksi varannon käyttöönotettavuuteen vaikuttavat esimerkiksi kunnallistekninen valmiusaste, sijainti ja maanomistajan tahtotila.

Pääkaupunkiseudun asemakaavoissa on lähes kaksi kertaa enemmän käyttämätöntä toimitilojen kerrosalaa kuin asumiselle tarkoitettua kerrosalaa. Liike- ja toimitilavarantoa on yksistään tyhjillä ja lähes tyhjillä tonteilla 4,29 miljoonaa kerrosneliometriä. Liike- ja toimitilavaranto jakautuu melko tasaisesti pääkaupunkiseudun kaupunkien kesken. Teollisuus- ja varastotilojen varantoa on eniten Vantaalla ja vähiten Espoossa. Toimitilavarannon määrä muuttuu hitaasti.

Tonttivarantokatsauksen luvut perustuvat HSY:n tuottamaan SeutuRAMAVA-aineistoon, joka kuvaa tilannetta vuodenvaihteessa 2023-2024. Kahdesti vuodessa tuotettava SeutuRamava on paikkatietoaineisto, joka kuvaa voimassa olevien asemakaavojen tilannetta kaavayksikkötasolla Espoossa, Helsingissä, Kauniaisissa ja Vantaalla. HSY ylläpitää ja kehittää SeutuRAMAVA-aineistoa yhteistyössä pääkaupunkiseudun kaupunkien kaavoituksen asiantuntijoiden kanssa. SeutuRAMAVA-aineiston varantoluvut julkaistaan korttelitasolle yleistettynä avoimena datana, joka on katseltavissa ja ladattavissa HSY:n avoimen datan palvelussa. Kaupunkikohtaiset varantoaikasarjat sekä avoin data ovat katseltavissa myös interaktiivisina infograafeina HSY:n kotisivuilta.

Viimeisimmät tonttivarantokatsaukset löytyvät HSY:n verkkosivuilta: <https://www.hsy.fi/ilmanlaatu-ja-ilmasto/tonttivaranto/>

Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2023 -raportti on julkaistu

Lisätietoja: Ilmansuojeluyksikön päällikkö Hanna Manninen, puh. 050 401 7826 ja ilmansuojeluasiantuntija Saija Korhonen, puh. 050 596 3102

HSY huolehtii pääkaupunkiseudun lakisääteisestä ilmanlaadun seurannasta. Vuonna 2023 pääkaupunkiseudun ilmanlaatu oli hyvä HSY:n mittauksen perusteella. Kaikkien mitattujen ilmansaasteiden pitoisuudet pysyivät raja-arvojen alapuolella. Maailman terveysjärjestön WHO:n ilmanlaadun ohjearvot ylittyivät vielä laajalti varsinkin pääkaupunkiseudun vilkasliikenteisissä ympäristöissä.

Liikenteen pakokaasujen aiheuttamat ilmanlaatuhaitat ovat vähentyneet, mutta katupöly ja puunpoltto ovat edelleen haasteita pääkaupunkiseudulla. Pakokaasujen pitoisuudet laskivat hieman vuonna 2023 verrattuna edelliseen vuoteen. Katupöly ja puunpolton päästöt heikentävät ilmanlaatua edelleen ajoittain huonoksi.

Vuonna 2023 ilmanlaatu luokiteltiin hyväksi tai tyydyttäväksi vähintään 90 % ajasta kaikilla mittausasemilla. Huonon ja erittäin huonon ilmanlaadun tunnit aiheutuivat pääosin hengitettävistä hiukkasista eli katupölystä vilkasliikenteisissä ympäristöissä. Pientaloalueilla puunpoltosta peräisin olevat pienhiukkaset heikensivät ilmanlaatua huonoksi.

Vuonna 2023 hengitettävien hiukkasten vuorokausiraja-arvotaso ylittyi liikenneympäristöissä useilla HSY:n mittausasemilla. Raja-arvotaso saa ylittyä enintään 35 päivänä vuodessa. Hämeenlinnanväylän varrella mitattiin eniten raja-arvotason ylityksiä, joita oli yhteensä 29 päivänä. Helsingin keskustassa Mäkelänkadulla pölyisiä päiviä oli 27. Hengitettävien hiukkasten vuorokausipitoisuuden kansallinen ohjearvo sekä WHO:n vuosi- ja vuorokausiohjearvot ylittyivät kaikilla vilkasliikenteisillä mittausasemilla.

Puunpoltosta syntyy muun muassa terveydelle haitallisia pienhiukkasia ja niiden sisältämää mustaa hiiltä eli nokea sekä syöpäriskiä lisääviä PAH-yhdisteitä, kuten bentso(a)pyreeniä. Pienhiukkasten pitoisuudet olivat hieman edellisvuotta matalammat ja pitoisuudet olivat selvästi alle vuosiraja-arvon. WHO:n pienhiukkasten vuosi- ja vuorokausiohjearvot ylittyivät kuitenkin usealla asemalla. Bentso(a)pyreenin vuosipitoisuudet pysyivät tavoitearvon alla tai sen tasolla.

Ilmanlaatu pääkaupunkiseudulla vuonna 2023-raportti HSY:n verkkosivuilla: <https://www.hsy.fi/ilmanlaatu/julkaisut/>

Tieliikenteen kasvihuonekaasupäästöt vähenivät viime vuonna pääkaupunkiseudulla noin kolme prosenttia

Lisätietoja: ilmastoasiantuntija Tiina Haaspuro, puh. 050 345 7282, yksikön päällikkö Sanna Tiainen-Erkkilä, puh 050 470 3174

Tieliikenteen aiheuttamat kasvihuonekaasupäästöt ovat kääntyneet laskuun pääkaupunkiseudulla, samoin kuin seudun muut ilmastopäästöt. HSY:n päästöseurannan mukaan tieliikenteen päästöt vähenivät noin kolme prosenttia vuonna 2023. Pääkaupunkiseudun tieliikenteen ilmastopäästöt vähenivät erityisesti siksi, että linja-autojen päästöt laskivat 12 prosenttia johtuen sähköistymisestä ja kuorma- ja pakettiautojen päästöt laskivat 8 prosenttia johtuen kuorma-autoliikenteen vähenemisestä. Lisäksi laskuun vaikutti polttoaineen jakelunelvoitteen hienoinen kasvu.

Autoilla ajettu kilometrimäärä pääkaupunkiseudulla oli vuonna 2023 yhteensä noin 5 877 miljoonaa kilometriä, mikä on hieman enemmän kuin edellisvuonna (5 791 miljoonaa kilometriä). Sähköautojen kilometrimäärä kasvoi huomattavasti: 178 miljoonasta kilometristä 312 miljoonaan kilometriin. HSL:n järjestämän bussiliikenteen ajamista linjakilometreistä sähköbusseilla ajettu osuus kasvoi jo 33 prosenttiin.

Henkilöautoliikenteen ilmastopäästöt kasvoivat noin prosentin verran ja ajatut kilometrit puolestaan noin 1,5 prosenttia. Sähköautoilla ajettujen kilometrien osuus kasvoi selkeästi: sähköautojen osuus kaikista henkilöautoilla ajetuista ajokilometreistä nousi lähes seitsemään prosenttiin edellisvuoden alle neljästä prosentista, Haaspuro kertoo.

Kaiken kaikkiaan pääkaupunkiseudun kasvihuonekaasupäästöt laskivat viime vuonna noin 20 prosenttia. Eniten vuonna 2023 vähenivät kaukolämmön tuotannon päästöt, kun tuotannon polttoainejakauma muuttui ja kivihiiltä sekä öljyä korvattiin vähäpäästöisemmällä ja uusiutuvilla polttoaineilla.

Liikenteen osuus kokonaispäästöistä on hieman yli 30 prosenttia eli noin 1,1 miljoonaa tonnia hiilidioksidiekvivalenttia (CO₂-ekv).

Vastuullisuusraportti 2023

Lisätietoja: hankekoordinaattori Riikka Luomanen, puh. 050 597 2531

Perustehtävämme tuottavat hyötyjä sekä ihmisille että ympäristölle. Ympäristölupamääräykset säätelevät toimintaamme, mutta asetamme strategioissamme näitä tiukempia tavoitteita.

HSY:llä ei ole erillistä vastuullisuusohjelmaa, vaan strategiamme on samalla vastuullisuusohjelmamme. Sekä olennaisuusanalyysimme että vastuullisuusraporttimme pohjautuvatkin suurelta osin strategiaamme, joka on valmisteltu yhteistyössä tärkeimpien sidosryhmiemme kanssa.

Uusi strategiamme ”HSY 2030 – yhdessä kestävään huomiseen” astui voimaan vuoden 2023 alussa. Strategiassamme tavoittelemme muun muassa hiilineutraaliutta, vahvaa kiertotaloutta ja toimintamme luonnon monimuotoisuudelle aiheuttamien haittojen minimoimista. Visionamme on tehdä yhdessä pääkaupunkiseudusta maailman kestävin kaupunkiseutu. Strategiamme neljä vahvaa painopistettä ovat ympäristövastuu, työn murros, kestävä talous ja asukaskokemus.

Tavoitteenamme on olla hiilineutraali vuonna 2030 ja olemme vähentäneet kasvihuonekaasupäästöjäme jo 47 prosenttia vuodesta 2015. Sekä KHK-päästömmme että energiankulutuksemme kasvoivat hieman vuonna 2023. Olemme kuitenkin edelleen tukevasti päästövähennyspolullamme, ja pitkäjänteinen työme kaatopaikkakaasun hallinnassa, prosessiemme energiatehokkuuden parantamisessa ja uusiutuvan energian hyödyntämisessä tuottaa tulosta tulevaisuudessa.

Saimme Blominmäen uuden jätevedenpuhdistamon käyttöönoton päätökseen vuonna 2023. Puhdistamomme teki huipputulosta heti käyttöönottovuotenaan ja saavutimme huiman 44 prosentin vähennyksen typpipäästöissämme ja 11 prosentin vähennyksen fosforipäästöissämme. Päivitimme Itämerihaasteen toimintaohjelmamme vuosille 2024–2028 ja viestimme asukaskampanjoissamme muun muassa viemärietiketistä ja huleveden mukana vesistöihin päätyvistä roskista.

Toimimme vuonna 2023 laajalla rintamalla myös edistääksemme kierrätystä. Jatkoimme viestintää, neuvontaa ja kampanjointia asian puolesta, pidensimme Sortti-asemiemme aukioloaikoja ja laajensimme biojätteiden erilliskeräystä. Kiinteistöiltä asukasta kohden kerätyn sekajätteen määrä laski edellisvuodesta noin kuusi prosenttia ja oli 128 kg vuonna 2023.

Kiinnitimme vuonna 2023 jälleen erityistä huomiota työhyvinvointiin ja panostuksemme tuotti tulosta: henkilöstökyselymme ja muiden mittareiden

perusteella etenimme oikeaan suuntaan lähes jokaisella henkilöstön hyvinvointia tukevalla osa-alueella.

Vastuullisuusraportti 2023 HSY:n verkkosivuilla:

<https://www.hsy.fi/hsy/vastuullisuusraportti/>

Päätösehdotus (TF) Hallitus päättää merkitä asiat tiedoksi.

Päätös Hallitus päätti ehdotuksen mukaan.